

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин

11 липня 2023 року

Веде засідання голова комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...зараз менше, тому практично кворум. Чекаємо ще хвилинку і починаємо. Неллі Іллівна, доброго ранку!

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго ранку! Рада вас усіх вітати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Олексій. Доброго ранку!

КУЗНЄЦОВ О.О. Доброго дня! Вітаю!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що ж, колеги, у нас є кворум.

Денисе Леонтійовичу, вітаю вас на комітеті. Дуже дякую вам, що підключились.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Доброго ранку! Дякую за запрошення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 8 людей присутні. У нас є кворум. Стало нас менше, але швидше набираємо кворум, тому будемо працювати, я думаю, успішно.

Сьогодні планується розглянути один проект постанови, для опрацювання якої комітет визначено головним, та один проект закону, який нам доручено опрацювати і подати висновок до головного комітету. Крім

того, розглянемо питання щодо функціонування наших підкомітетів, бо зміни в кількісному складі приводять до того, що ми повинні вносити певні зміни.

Заслухаємо інформацію Міністерства юстиції України щодо забезпечення у період дії воєнного стану прав і свобод осіб, які перебувають в установах виконання покарань.

Шановні колеги, чи є якісь пропозиції чи зауваження до порядку денного? Якщо немає, то переходимо до голосування щодо затвердження цього порядку денного.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович, дякую.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Серій В'ячеславович Козир.

КОЗИР С.В. Підтримую, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже. 9 – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань до порядку денного. Питання перше. Проект Постанови Верховної Ради про особливості законодавчого врегулювання засад забезпечення компенсацій для жертв збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстраційний номер 9280 від 08.05.2023 року), поданий народним депутатом Ар'євим та іншими народними депутатами.

Ми запрошували Ар'єва Володимира Ігоровича на наш комітет. Чи присутній він на засіданні? Не присутній. За відсутності автора я буду намагатися коротко доповісти основні положення проекту постанови.

Отже, проектом пропонується доручити Кабінету Міністрів України у тримісячний термін підготувати та внести до Верховної Ради України проект

Закону України про забезпечення компенсацій для жертв збройної агресії Російської Федерації. В проекті постанови визначаються основні положення та принципи, які уряд обов'язково повинен включити до майбутнього законопроекту. Не буду повністю їх зачитувати, думаю, що ви попередньо ознайомилися з текстом документу.

Звертаю вашу увагу, що ми розглядаємо проект постанови, а не закону, і висновок ГНЕУ до такого документу не передбачається. Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цього проекту постанови. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення проекту постанови такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері інтеграції.

Дослідницька служба Верховної Ради України висловлює до проекту постанови низку зауважень, зокрема зазначає, що проект не містить конкретних умов і напрямів роботи Кабінету Міністрів України, які мав би передбачити. Крім того, положення проекту постанови, відповідно до яких компенсаційний фонд буде діяти на підставі додатково прийнятих нормативно-правових актів, ставить можливість реалізації норм проекту у залежність від прийняття підзаконних актів і підкреслює декларативність його норм. Висловлюються зауваження і до розділу другого проекту постанови. Вказується, що розподіл отриманих від інших держав коштів має здійснюватися самою Україною, а не шляхом резервування їх третіми особами, що своєю чергою потребуватиме внесення змін до їх рішень та уявляться малореалістичним.

Міністерство юстиції України не підтримує проект постанови та зауважує на необхідності під час розробки будь-яких правових актів щодо впровадження механізму компенсації враховувати концепцію міжнародного компенсаційного механізму, яка вже представлена Україною та державами-

партнерами на міжнародних заходах різного рівня. Відповідно до цієї концепції уже прийнято Статут Міжнародного реєстру збитків.

Станом на цей час на міжнародному рівні опрацьовується питання створення спеціального фонду та комісії. При цьому такий план дій є затвердженим та підтримується як на національному рівні, так і міжнародними партнерами.

Для більш детального обґрунтування позиції Міністерства юстиції, якщо є можливість, до слова представника Мін'юсту. Денисе Леонтійовичу, це ви?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую, пане голово.

У двох словах. Справа в тому, що питання компенсації жертвам агресії і жертвам повномасштабного вторгнення та і взагалі війни з 2014 року є вкрай актуальним для усіх гілок влади, і зокрема, і в тому числі для Президента особисто. Тому ще в 2022 році, в травні, дуже швидко після початку повномасштабного вторгнення була створена робоча група, власне, завданням якої і було розробити механізм компенсації збитків і відповідно просувати його на міжнародній арені.

Результатом роботи робочої групи став механізм бачення, як це має виглядати зокрема з тим, що такий механізм полягатиме в запровадженні трьох ключових етапів. Перший етап, це створення реєстру збитків, міжнародного реєстру збитків, куди буде підвантажена інформація про збитки як особистого плану, шкода життю, здоров'ю, майнова шкода, яка завдана громадянам, бізнесу, органам місцевого самоврядування, екологічна шкода. Тобто широкий спектр збитків, завданих Російською Федерацією. Інформація про це має збиратись незалежною організацією, яка і так, власне, і матиме таку назву "Міжнародний реєстр збитків".

Рішення про створення такої організації, міжнародний договір був підписаний в Рейк'явіку. Членами-підписантами, засновниками цієї організації стало більше 40 країн, в тому числі і Україна. Відповідно зараз обрані органи управління цієї міжнародної організації і активно впроваджується, власне, концепт, яким чином буде виглядати реєстр з тим, щоб такий реєстр був запроваджений і більше того, він комунікував з українськими базами даних, зокрема з українським реєстром, з тим, щоб наші громадяни не були вимушені двічі подавати інформацію про розмір своїх збитків. Це перший етап.

Другий етап передбачає створення компенсаційної комісії, тому що реєстр збитків, він лише збиратиме інформацію, докази про завдані збитки, а компенсаційна комісія це той орган, який вирішуватиме належний розмір компенсації. Відповідно і створення реєстру збитків, і створення функціонування компенсаційної комісії передбачає напрацювання певних стандартів і правил, що саме, в якому розмірі, за якою процедурою ці збитки визначатимуться вказаними міжнародними організаціями.

В чому перевага цих механізмів? В тому, що вони є міжнародними, в тому, що у нас однаково немає і ми не маємо наміру всю шкоду, це просто неможливо, всю шкоду, завдану Російською Федерацією, компенсувати за рахунок українського бюджету. Це ми тоді десятиліттями будемо працювати на відновлення і на відшкодування такої шкоди. Безумовно, ключовим джерелом відшкодування шкоди мають бути кошти Російської Федерації.

Відповідно ці кошти Російської Федерації знаходяться за кордоном, в абсолютній своїй більшості, відповідно нам потрібне рішення наших міжнародних партнерів, щоб такі кошти конфіскувати, активи конфіскувати і направити, власне, на компенсації. І тому будь-які механізми, пов'язані з компенсацією завданої шкоди, вони полягатимуть у знаходженні міжнародного компромісу з тим, щоб такий проект реалізувати.

І врешті-решт третій етап, ключовий, це створення фонду компенсації, тобто накопичення грошових коштів, які будуть направлені на плату компенсації, визначеної компенсаційною комісією. Це найскладніший етап, але знову ж таки ми вбачаємо, що наповнення цього фонду має розпочатися і розпочнеться уже цього року. Зокрема кошти, які конфіскували Сполучені Штати в одного з російських олігархів за уникнення санкцій та спроби обійти накладені санкції, вони будуть вже, перші кошти, направлені на спеціальний рахунок, який в подальшому і стане цим фондом компенсації.

Дійсно, ми розраховуємо на великі суми відшкодування, зокрема в першу чергу мова йде про більше 300 мільярдів доларів резервів Центробанку Російської Федерації, які розміщені у наших країнах-партнерів. І зокрема в цьому ключова відмінність нашої позиції від проекту постанови, в тому, що ми вимагаємо зараз на міжнародній арені з тим, щоб весь розмір резервів Центробанку був направлений в фонд компенсації з тим, щоб потім розподілити серед тих, хто постраждав внаслідок агресії. А проект постанови, який пропонується зараз, він значно скромніше говорить про 10 відсотків резервування. Ми говоримо про те, що всі кошти мають бути заморожені, вони ніколи не мають бути повернуті Російській Федерації і всі кошти спрямовані на виплату компенсацій.

Зараз позиція Євросоюзом дискутується, існують різні опції, яким чином зняти суверенний імунітет з активів Російської Федерації, тому що це ключове, що блокує нам доступ до таких активів. Це складне юридичне питання, яке потребуватиме укладання досить складного міжнародного договору.

Але я, власне, для чого це говорю? Тому що цей механізм міжнародно-правовий і нам потрібно рухатися виключно в межах домовленостей з нашими міжнародними партнерами. Тому що ми можемо, безумовно, створити наше бачення на рівні українського закону, але він не зможе бути імплементований з огляду на обмеженість ресурсів і відсутність великих

російських активів на території України. Відповідно компенсації будуть все одно спрямовуватись і виплачуватись за міжнародно-правовим механізмом. Власне, в цьому і полягають ключові наші зауваження, а решта – це більше техніка, на яку ми звернули увагу стосовно визначення жертв, стосовно того, хто і які має права на виплати компенсації.

Верховна Рада вже зробила величезну роботу з тим, щоб розподілити кошти, які в неї були російські, конфісковані в Україні. Зокрема започаткування програми «Відновлення, відповідно можливість зібрання інформації від громадян, чий, наприклад, будинки чи квартири постраждали. Так само збирання інформації і направлення компенсації на виплату, вірніше, на відновлення пошкоджених інфраструктурних об'єктів, що здійснюється частково за кошти конфіскованих російських банків, а частково також із надходжень від прибутків Національного банку України.

Тобто механізм, який покриває частину збитків, він вже імплементований Верховною Радою і урядом через прийняття відповідного закону і підзаконних актів і створення відповідного реєстру. На більше, наскільки є моє розуміння, в нас зараз коштів немає і відповідно будь-які подальші виплати в значному розмірі, а мова іде про сотні мільярдів доларів, можливо і більше, можливо вже і трильйони плюс, може бути лише за рахунок коштів Російської Федерації і ці кошти знаходяться за кордоном. Відповідно це питання критично пов'язане з репараціями і компенсаціями Російської Федерації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Денисе Леонтійовичу. Дуже докладно.

Шановні колеги, хто бажає висловитись з приводу проекту постанови?

Колеги, з приводу цього проекту постанови маю додатково зазначити, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України "Про основні принципи забезпечення компенсацій для жертв збройної агресії

Російської Федерації" (реєстраційний номер 9279 від 8 травня 2023 року), поданого народним депутатом України Кожем'якіним та іншими народними депутатами України. Враховуючи, що даний проект закону за своїм змістом фактично ідентичний проекту Постанови № 9280, надання уряду доручення розробити законопроект, як це запропоновано в проекті постанови, виглядає недоречно, оскільки проект закону з відповідними положеннями вже зареєстровано в парламенті. Крім того, доручення Кабінету Міністрів України розробити проект закону перевищує повноваження Верховної Ради України і фактично передбачає втручання законодавчої гілки влади у виконавчу. Парламент має право доручати уряду приймати підзаконні нормативно-правові акти для реалізації законів. У випадку розробки первинного документу Верховна Рада України може лише рекомендувати, а не доручати здійснити його підготовку та реєстрацію.

Також варто звернути увагу на той факт, що народні депутати України, так само як і Кабінет Міністрів України, є суб'єктами права законодавчої ініціативи, у зв'язку з чим доручення уряду розробити законопроект є перекладанням на Кабінет Міністрів України своїх власних повноважень.

І останнє. Проектом постанови передбачається, що законопроект, який повинен розробити уряд, має встановлювати основні принципи майбутніх правовідносин, які виникнуть після закінчення війни з Російською Федерацією. Такий підхід не відповідає суті такого поняття як "закон", який повинен врегульовувати найбільш соціально значущі, типові, сталі суспільні відносини. Станом на даний час встановлення основних принципів і правовідносин, які виникають після закінчення війни з Російською Федерацією, не вбачається можливим, оскільки таким чином фактично на рівні закону пропонується встановити норми права на основі здогадки про можливий варіант закінчення війни шляхом капітуляції держави-агресора. Такий варіант розвитку подій хоч і прийнятний для України, однак не є абсолютним.

З врахуванням зазначеного, при всій повазі до авторів, ставлю на голосування наступне рішення комітету. Перше, рекомендувати Верховній Раді України проект Постанови Верховної Ради України про особливості законодавчого врегулювання засад забезпечення компенсацій для жертв збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстраційний номер 9280 від 08.05.2023 року), поданий народним депутатом України Ар'євим та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання та за наслідками розгляду відхилити.

Друге. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожнього Андрія Вікторовича.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Анатолійовичу.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Давайте я утримаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тож 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроекту, з опрацювання якого комітет не є головним. Проект Закону України про внесення змін до Закону України

"Про судовий збір" щодо уникнення подвійної сплати судового збору (реєстраційний номер 9427 від 27.06.2023 року), поданий народними депутатами України Бурмічем та Яковенком. Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Ми запрошували на наше засідання основного ініціатора пана Бурміча. Як бачимо, його немає.

Колеги, законопроект дуже короткий. Пропонується внести зміни до Закону України "Про судовий збір", доповнивши частину першу статті 9 новим абзацом такого змісту: "у разі передачі справи на розгляд іншого суду за встановленою підсудністю суд, який отримав справу, не має права вимагати повторної сплати судового збору за місцем розгляду справи".

Чи бажає хтось висловитися з питань цього законопроекту? Дякую.

Колеги, хочу звернути вашу увагу, 18 січня 2023 року Велика палата Верховного Суду зробила наступний правовий висновок: "Немає підстав вважати, що судовий збір при передачі справи за підсудністю іншому суду повинен сплачуватись повторно на рахунок того суду, де справа розглядається фактично. Перерозподіл сплачених коштів може здійснюватися ДСА України у визначеному нею порядку або порядку, визначеному іншими компетентними органами держави. Отже, судовий збір є сплаченим з моменту зарахування до спеціального фонду державного бюджету України і суд, який отримав справу у випадку направлення справи за підсудністю, не має права вимагати повторної сплати судового збору за місцем розгляду справи".

Враховуючи дану позицію Верховного Суду і з метою встановлення єдиної практики щодо сплати судового збору в разі передачі справи за встановленою підсудністю вважаємо, що основна ідея законопроекту заслуговує на підтримку.

Тому пропоную наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про судовий збір" щодо уникнення подвійної сплати судового збору (реєстраційний номер 9427 від 27.06.2023 року), поданий народними депутатами України Бурмічем та Яковенком, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, колеги, і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Серій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. 9 – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду інших питань. Про внесення змін до рішення комітету від 4 вересня 2019 року "Про створення підкомітетів та обрання голів підкомітетів комітету". Шановні колеги, останні зміни до рішення комітету щодо створення підкомітетів, обрання їх голів та затвердження персонального складу ухвалювались на засіданні комітету 22 серпня 2022 року з урахуванням актуального на той момент складу комітету.

З того часу через різні причини комітет покинули народні депутати: Умеров, Копиленко, Рабінович та Тарасенко. Тому, враховуючи суттєве зменшення в комітеті кількості народних депутатів України, нам необхідно

переглянути наше попереднє рішення і забезпечити у кожному підкомітеті необхідний правомочний склад у кількості не менше трьох осіб, як цього вимагає законодавство.

Вам усім заздалегідь були надіслані матеріали з відповідними пропозиціями: пропонується скоротити кількість підкомітетів до 5-и, а на базі підкомітету, який нині очолює Неллі Іллівна, пропонується створити підкомітет, який матиме назву "підкомітет з питань прав людини та антидискримінації". Чи є у когось пропозиції чи зауваження до цього проекту? Дякую.

Ставлю на голосування наступне рішення комітету. Внести зміни до рішення комітету від 4 вересня 2019 року про створення підкомітетів та обрання голів підкомітетів (протокол № 1), виклавши його в такій редакції. Перше, створити у складі Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин Верховної Ради України дев'ятого скликання 5 підкомітетів: підкомітет з питань адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу та виконання міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції, підкомітет з питань функціонування національного превентивного механізму, підкомітет з питань прав людини та антидискримінації, підкомітет з питань прав і свобод осіб, які порушено внаслідок тимчасової окупації, внутрішньо переміщених осіб та осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, підкомітет з питань тимчасово окупованих територій, відновлення та розвитку деокупованих територій України.

Обрати головою підкомітету з питань адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу та виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції народного депутата України Горбенка Руслана Олександровича, головою підкомітету з питань функціонування національного превентивного механізму народного депутата

України Касайя Костянтина Івановича, головою підкомітету з питань прав людини та анти дискримінації народного депутата України Яковлєву Неллі Іллівну, головою підкомітету з питань прав і свобод осіб, які порушено внаслідок тимчасової окупації, внутрішньо переміщених осіб та осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, народного депутата України Кузнєцова Олексія Олександровича, головою підкомітету з питань тимчасово окупованих територій, відновлення та розвитку деокупованих територій України народного депутата України Козиря Сергія В'ячеславовича. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Анатолійовичу.
Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. Підтримую. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Яковлєва Неллі.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тож 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Про внесення змін до рішення комітету від 17 вересня 2019 року "Про визначення персонального складу підкомітетів комітету". Це питання є продовженням попереднього, враховуючи, що персональний склад кожного підкомітету був затверджений окремим рішенням комітету, нам також необхідно проголосувати за це окремо.

Якщо ні в кого немає заперечень щодо персонального складу кожного підкомітету, який заздалегідь був вам надісланий, пропоную одразу перейти до прийняття рішення.

Ставлю на голосування наступну пропозицію. Внести зміни до рішення комітету від 17 вересня 2019 року "Про визначення персонального складу

підкомітетів комітету" (протокол № 2), виклавши його в такій редакції: затвердити наступний персональний склад підкомітетів комітету.

Підкомітет з питань адаптації законодавству України до положень права Європейського Союзу та виконання міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції. Голова підкомітету Горбенко Руслан Олександрович та члени підкомітету Козир Сергій В'ячеславович, Яковлева Неллі Іллівна.

Друге. Підкомітет з питань функціонування національного превентивного механізму. Голова підкомітету Касай Костянтин Іванович, члени підкомітету Джемілев Мустафа, Кузнєцов Олексій Олександрович.

Підкомітет з питань прав людини та антидискримінації. Голова підкомітету Яковлева Неллі Іллівна, члени підкомітету Джемілев Мустафа, Касай Костянтин Іванович, Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич, Яковенко Євген Геннадійович.

Четверте. Підкомітет з питань прав і свобод осіб, які порушені внаслідок тимчасової окупації, внутрішньо переміщених осіб та осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Голова підкомітету Кузнєцов Олексій Олександрович, члени підкомітету Касай Костянтин Іванович, Козир Сергій В'ячеславович, Ткаченко Максим Миколайович, Яковлева Неллі Іллівна.

П'яте. Підкомітет з питань тимчасово окупованих територій, відновлення та розвитку деокупованих територій України. Голова підкомітету Козир Сергій В'ячеславович. Члени підкомітету Бойко Юрій Анатолійович, Джемілев Мустафа, Кузнєцов Олексій Олександрович, Ткаченко Максим Миколайович, Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Утримався, пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлева Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання порядку денного. Щодо забезпечення у період дії воєнного стану прав і свобод осіб, які перебувають в установах виконання покарань (у порядку здійснення контрольної функції).

Колеги, як ми з вами домовлялися, сьогодні ми заслухаємо керівництво Міністерства юстиції України та безпосередньо Державної кримінально-виконавчої служби щодо забезпечення прав і свобод засуджених.

На жаль, з певною періодичністю в часі ми отримуємо інформацію про нові випадки порушень прав осіб, які перебувають в установах виконання покарань, в тому числі щодо їх катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарань.

Звісно, війна розставляє свої пріоритети, але ключовою відмінністю України від країни-агресора є цінності, на яких будується наша держава. Відповідно до Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Тому за будь-яких обставин органи державної влади повинні забезпечити своїм громадянам невід'ємні права і свободи, в тому числі тим, хто знаходиться в установах виконання покарань.

У нас сьогодні на засіданні присутні: Міністр юстиції Малюська Денис Леонтійович, а також Гречанюк Сергій Костянтинович – начальник Департаменту з питань виконання кримінальних покарань. Тож пропоную

спочатку надати слово пану міністру, а потім ми зможемо поставити свої запитання йому та керівнику Державної кримінально-виконавчої служби.

Отже, Денисе Леонтійовичу, прошу коротко нас проінформувати про вжиті заходи щодо забезпечення прав і свобод осіб, які перебувають в установах виконання покарань.

КАСАЙ К.І. Дозвольте мені слово перед виступом міністра?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, давайте спробуємо.

КАСАЙ К.І. Добрий день, колеги, ще раз. Я прошу хвилинку уваги і дякую пану міністру, що знайшов час і присутній у нас на комітеті. Ми поставили від комітету дуже багато питань, я розумію, вони розділені на чотири блоки і в кожному блоці там є по декілька питань, всього там 18 питань. Я розумію, що нам сьогодні не вистачить часу фізично, якщо ми будемо розглядати всі питання.

Тож я хотів би конкретизувати і поставити тільки три питання на сьогоднішній день пану міністру, ті, що нагальні, ми всі з вами вважаємо. А всі інші питання щоб нам шановний пан міністр і керівник ДКВС надали в письмовому вигляді, якщо ви не проти.

Тож користуючись нагодою, хочу поставити питання в контексті подій по 77-й колонії. Які заходи дисциплінарного характеру приймалися до співробітників ДКВС України, які системно прикривали керівництво колонії 77? Це перше питання.

Друге питання: чи проводився і проводиться зараз системний аналіз по фактах побиття засуджених і чи проводяться службові перевірки по фактах побиття, і чи інформуються правоохоронні органи?

І третє питання: яка кількість співробітників ДКВС після повномасштабного вторгнення Росії перейшла на бік ворога і залишилась на

тимчасово окупованій непідконтрольній території і не прибула до міст несення служби, визначених керівництвом, в розрізі кожної колонії? Звичайно, якщо це можливо. От я пропоную так попрацювати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Денисе Леонтійовичу, якщо є можливість, то дайте, будь ласка, відповідь.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую. Дякую пане голову. Дякую, пане Костянтинне. Якщо можна, кілька слів вступу, власне, по темі, які у нас ключові проблеми, пов'язані з війною, щодо прав і свобод засуджених. І одразу після цього дуже оперативно до сутнісних запитань трьох, які були поставлені щойно паном Костянтином.

У нас глобальних питань, великих, пов'язаних з правами і свободами засуджених, які виникли і пов'язані безпосередньо з війною, нові, не те, що в нас вже було багато років, наші болючі хронічні проблеми, це перша проблема була з евакуацією. І тут я, можливо, хотів би вас попросити про співпрацю, з тим, щоб ми напрацювали механізм на майбутнє якийсь. Тому що ті механізми, які були передбачені нормативно-правовими актами щодо евакуації установ виконання покарань, виявилися недостатніми і неповноцінними як показали наслідки повномасштабного вторгнення.

Простіше кажучи, оскільки було оперативне, дуже швидке захоплення території півдня зокрема, рішення відповідно від військового командування, від військових адміністрацій про евакуацію не надходили, вони не приймалися. І більше того, Національна гвардія була залучена до ведення безпосередньо військових дій і у них, навіть якби таке рішення було прийнято, забезпечення механізму евакуації просто не вийшло б фізично.

Відповідно швидке захоплення, окупація території протягом доби-двох призвело до ситуації, коли наші установи виконання покарань потрапили під

окупацію і російський контроль. Відповідно механізми реагування в такій ситуації, вони залишаються до цього часу чітко не визначеними і кожний з механізмів реагування, окрім як класична евакуація з допомогою Національної гвардії, залишає безліч можливостей чи наслідків негативних як для суспільства, так і прав і свобод засуджених.

Відповідно це болуче питання, яке дуже хотілося б проговорити фахово, тому воно не має єдиного гарного вирішення цієї проблеми. Чи засуджених всіх треба випускати, відкривати? Чи засуджених треба не випускати, закривати, але яким чином тоді передавати контроль над установою окупаційній владі, чи не передавати, залишати, створюючи ризики голодної смерті чи інших негативних наслідків. Питання залишаються відкритими. Або ж придумувати якісь екстравагантні механізми евакуації без залучення Національної гвардії. Все це потребуватиме врегулювання на законодавчому рівні.

І друга глибинна проблема, яка в нас виникла, це укриття, точніше бомбосховища. З огляду на те, що жодна установа, жоден проект, який розроблявся в радянські часи, і будівництво, яке здійснювалося в радянські часи, не передбачає бомбосховищ. Крім того, процедура утримання ув'язнених у слідчих ізоляторах, покамерне розміщення не дозволяє оперативне переміщення їх, навіть якби такі бомбосховища в нас існували. В установах є укриття, безумовно, в багатьох, вони не мають статусу бомбосховищ, але знову ж таки, у зв'язку з особливим режимом окремих типів установ, оперативне переміщення у сховище і назад часто є подекуди неможливим. Відповідно тут потрібні знову ж таки величезні інфраструктурні рішення, які б дозволили нам дотримуватися прав і свобод людини, пов'язаних з постійними обстрілами Російської Федерації.

До речі, це одна з проблем, яка нам блокує... до цього часу екстрадицію: чимало судів відмовляють в екстрадиції українських громадян,

затриманих у Європі, на українську територію з огляду на відсутність належного механізму захисту від повітряних обстрілів.

Власне тепер, повертаючись до запитань, які озвучив пан Костянтин, з тих, що можна проговорити. З кінця почну. З приводу співробітників, які не з'явилися на контрольовані території, не приступили до ведення служби. У нас є статистика і деталі, ми надамо окремо комітету. Єдина ремарка: ми не знаємо, тобто інформація по них потребує перевірки: чи це дійсно був вчинений злочин – державна зрада чи це невиконання вказівок, наказів, чи це, можливо, людина поранена, померла або ще десь була втрачена на окупованій території. Знову ж таки ми не проводимо досудове розслідування по складу злочину – державна зрада.

Напевно є точніша інформація у правоохоронних органів із занесеними даними. Інформація знову ж таки, ще раз кажу, потребує перевірки, але загальна кількість людей, яких ми підозрюємо у співпраці з агресором, складає 279 осіб. Є розбивка по відповідним установам виконання покарань, в яких вони працюють. Найбільша кількість осіб, яких ми підозрюємо у співпраці, це "Північна виправна колонія". Але знову ж таки розбивку детальну по установам виконання покарань ми надамо. Це в основному Південний регіон, це якраз той регіон, який був дуже швидко окупований Росією в перші дні повномасштабного вторгнення.

Інформація по усім таким особам передана правоохоронним органам, уся інформація і повна співпраця забезпечуються. Відповідно, наскільки кримінальні провадження просуваються у цьому напрямку, питання залишається відкритим. Але ми знаємо про те, що були підозри і певні кримінальні провадження щодо окремих осіб рухаються досить активно. Чи у всіх 279, яких ми підозрюємо у співпрацю з агресором, інформація підтверджена в кримінальних провадженнях, поки що незрозуміло.

Що стосується системного аналізу щодо насилля і щодо фіксації відповідних фактів, ми це проводимо. Знову ж таки, в нас боротьба з

насиллям в пенітенціарній системі є зараз топпріоритетом. Відповідна стратегія була розроблена, стратегія протидії катуванню, вона була затверджена урядом. Зараз ми напрацьовуємо зміни, щоб врахувати всі факти, які зараз стали розкритими після повномасштабного вторгнення. І зокрема в нас є величезна кількість статистичних даних, які ми також надамо залюбки комітету з тим, щоб показати, яким чином проводиться ця фіксація наявності чи застосування насилля, з розбивкою по кожній установі, з фіксацією за період, скільки було фактів виявлено, з розбивкою фактів виявлених тілесних ушкоджень на момент потрапляння в установу виконання покарань та виявлених фактів тілесних ушкоджень після потрапляння людини в одну з наших установ. Відповідно такі факти фіксуються і по кожному факту ми повідомляємо правоохоронні органи.

Знову ж таки, я не знаю, чи є сенс зараз по кожній установі таку розбивку перекидувати, вірніше, акцентувати, але я вам, просто членам комітету, роздам статистику з відповідною інформацією про повідомлення правоохоронних органів, про кількість в розрізі кожної установи. Вона в нас зібрана і ми готові її озвучити.

Щодо загальних цифр. Протягом 2022 року в нас зафіксованих близько трьох тисяч тілесних ушкоджень, з яких більше двох тисяч це випадки, коли ми зафіксували наявність тілесних ушкоджень на момент потрапляння відповідного ув'язненого або засудженого до установи виконання покарань. Відповідно по кожному такому випадку, коли ми при прийомці людини бачимо тілесні ушкодження, ми повідомляємо про це правоохоронні органи.

А ще було затверджено ряд нормативно-правових актів, які впроваджують додатковий контроль за наявністю тілесних ушкоджень з боку ЦОЗу – це відповідна наша медична система пенітенціарна. Ми не просто встановили додатковий контроль і механізми з тим, щоб вони фіксували тілесні ушкодження, але і забезпечували їх відповідною апаратурою для фотофіксації, фотоапаратами з тим, щоб вони могли адекватно фіксувати

тілесні ушкодження і не посиляться на відсутність належних технічних засобів.

Крім того, з точки зору насилля в системі в нас зараз ведеться велика робота по аналізу смертності в установах виконання покарань, у нас зараз є певна, знову ж таки ми бачимо, де в нас є прогалини, з одного боку, а смертність в установах виконання покарань щороку зменшується. Знову ж таки в нас є велика презентація по смертності з різних точок зору, з різних показників, за різні роки, з різними причинами, з аналізом причин смертності. Якщо в загальних рисах, смертність щороку зменшується, а ключовою причиною смерті є серцево-судинні захворювання, причому це ми говоримо про причини смертності не ті, які встановили як орієнтовні на місці, тобто в установі виконання покарань, це ми вже беремо причини смерті, встановлені після розтину.

Але є ще проблема, яка залишається, ми зараз думаємо, як її визначити. Наш аналіз смертності за останні 10 років, що показав? Що якщо статистику по смертності, причинам смерті, відповідні механізми документування в нас вони є і вони чіткі, то є проблема з класифікацією там, де були тілесні ушкодження, особа заподіяла сама собі. І відповідно механізм реагування на це: чи це була спроба самогубства, відповідно з необхідністю такого реагування, чи це було членушкодження з тим, щоб привернути увагу до якоїсь проблеми, чи щось подібне. Тому що механізми реагування на випадки, зовні схожі, тобто є фізичне пошкодження, яке людина заподіяла сама собі, але механізму реагування системи на такі випадки, коли це спроба самогубства та коли це членушкодження без наміру позбавити себе життя, вони кардинально відрізняються і відповідно ми маємо поки що об'єктивно складнощі, яким чином це кваліфікувати і перевести правильно в статистику, щоб ті явища не змішувалися між собою.

Знову ж таки цифри і по смертності, і по пошкодженнях, виявлених в розрізі кожної установи, з показниками, як ми на це реагували, куди

відправляли інформацію і відповідно з фіксацією всіх заходів, ми надамо комітету. Ця статистика і відповідні звітні показники в нас готові.

Власне, переходячи до найбільшого питання, знову ж таки тривалий час це питання в нас гаряче дискутувалося в комітеті, це питання колишньої 77-ї установи. Знову ж таки проблематика, на яку ви звернули увагу мою безпосередньо комітетом, відповідно протягом кількох років ця проблема, ми намагалися її врегулювати і вийшли на розуміння дорожньої карти, як це має виглядати. Відповідно були прийняті рішення про реорганізацію установи і закриття, 77-а припинила своє існування, про зміну керівництва, про зміну підходів. Були проведені сотні перевірок. Ця установа тільки в 2019 році перевірялась різними правоохоронними органами і нами раз на три дні: візити були інспекційні, перевірочні і в межах кримінальних проваджень, були десятки кримінальних проваджень по цій установі. Тобто скандальна величезна історія.

Проблематика, знову ж таки з огляду на минуле, яке відбувалося, поясню нашу поведінку, яка зараз, можливо, видається не зовсім адекватним чи оперативним реагуванням на виявлені проблеми. Проблеми знову ж таки в тих самих правах людини чи в Кодексі законів про працю, як ми це тоді розуміли і зараз так само іноді стикаємося з цією проблемою.

Мова про що? Якщо людина вчиняє якесь порушення, грубе порушення трудової дисципліни, не знаю, у них там порушення правила розпорядку чи конвоювання, тощо, можна притягати до відповідальності і відповідні наслідки. Якщо тільки людина вчиняє злочин, перебуваючи на посаді, звільнити за вчинення злочину, як би цього не хотілося, але Кодекс законів про працю передбачає лише після вироку суду. І тому люди, яких звільняють за вчинення злочину без вироку суду, відповідно не очікуючи вироку суду, такі люди щасливі з того, тому що вони досить швидко поновлюються за рішеннями судів. І таких випадків у суміжних органах державної влади є безліч.

А відповідно цього не хотілося. І відповідно те, що викликало тоді спротив і нерозуміння з боку громадськості, але був вимушений крок, це переведення керівників 77-ї установи на інші посади, не пов'язані з контактуванням із засудженими, з тим, що просто звільнити було неможливо, звільнення відбулося пізніше.

До речі, так, славнозвісний Чукін, в 2021 році його перевели з посади керівника установи на відповідно посаду в ДКВС і в тому ж 2021 році його було звільнено з відповідної посади в департаменті. Це дозволило нам дотриматись вимог Кодексу законів про працю та позбавило можливості потім визнати таке рішення про звільнення незаконним та встановитись на посаді зі стягненням заробітної плати, що б дуже не хотілося.

Єдине, що проблематика, знову ж таки, пов'язана з окупацією. Ми не змогли довести картинку, щоб продемонструвати до кінця: було – стало, жахлива ситуація – і там взірцева колонія, яка за дотриманням прав людини могла б стати зразком для інших установ виконання покарань, з огляду на окупацію.

Але гарна робота зрештою була проведена правоохоронцями, я так розумію, що була отримана врешті-решт політична воля, вказівка і належний контроль з боку Офісу Генерального прокурора, тому що всі ті кілька десятків кримінальних проваджень, які розслідували з приводу 77-ї установи і багато-багато-багато разів, і не мали процесуальних наслідків, врешті-решт призвели до пред'явлення підозр і застосування арештів як запобіжних заходів, що вже є дуже гарним меседжем системі.

Ми щиро вдячні правоохоронцям, з тим, щоб ті матеріали врешті-решт отримали практичну реалізацію. І дуже сподіваємося, що це не обмежиться арештами, а люди отримають вирок за грубі порушення і знущання, катування в системі, і тим, що репутація системи виконання покарань була, по суті, нищилася тим, як вони уявляли собі приналежну роботу установ виконання покарань.

Ми провели кілька десятків внутрішніх службових розслідувань як щодо 77-ї установи виконання покарань, так і "Північної колонії", в яку вона була потім реорганізована, так і щодо осіб, які здійснювали контроль, перевірки і відповідно фіксацію здійснених заходів. Так само інформацію про застосовані заходи службової перевірки ми надамо. Інформація згрупована готується, вона буде надана комітету разом з іншими матеріалами, які описують ситуацію, і з заходами, які ми вживаємо щодо забезпечення прав і свобод громадян в установах виконання покарань.

Але знову ж таки наголошу, це точно є важливим пріоритетом не тільки з тим, що, власне, за що ми отримуємо свої зарплати, не тільки тому, що права і свободи – це є загальні цінності, які усі ми розуміємо, які нас відрізняють від тієї ж самої Росії, але й тому, що безпосередньо за кожним таким випадком справа розглядається не тільки в українських судах, а й в Європейському суді з прав людини, де так само представництво забезпечується Міністерством юстиції України і де ми вимушені за неналежне утримання, часто стали програвати і виплачувати компенсації.

З огляду на це так само звертаю увагу, прошу депутатів підтримати відповідні законопроекти, два наших законопроекти є, які передбачають механізми реагування на випадки неналежного утримання в установах виконання покарань. Це ті законопроекти, які є результатом імплементації рішень Європейського суду з прав людини, який вказав на необхідність існування таких механізмів. Власне, законопроекти знаходяться в парламенті. Я розумію, що ваш комітет не є профільним, але прошу так само підтримки, щоб пріоритетизувати ці два законопроекти в порядку денному парламенту, щоб механізм був завершеним.

Власне, якщо коротко, це все. Розуміємо відповідальність, розуміємо, що система дає збої. І ключове в даному випадку – це правильно реагувати на порушення, ефективно реагувати, швидко реагувати, щоб система отримувала свій меседж і розуміла наслідки, що просто так це не минеться.

Дякую. Готовий детальніше відповісти на уточнюючі запитання, якщо будуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, у кого ще є якісь запитання?

КАСАЙ К.І. У мене є пропозиція до міністра, те, що він озвучував на самому початку, що стосується зміни до законодавства. Я готовий долучитися, чи буде там якась робоча група або ж обговорити це окремо. Можливо це буде законопроектом з нашого комітету. Це якщо коротко.

В принципі, я для себе почув і зробив висновок такий, що дійсно система ДКВС зробила свої висновки і хочеться вірити в те, що такі випадки ганебні, можливо, не будуть у нас траплятися. Ну але це життя. Я думаю, треба спостерігати нам всім за цим пильно, ну і працювати далі.

У мене все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас на засіданні присутній Уповноважений з прав людини Дмитро Валерійович Лубінець. Він має запитання також. Будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Так. Доброго дня, шановні народні депутати, доброго дня, Денисе Леонтійовичу.

У мене запитання і деякі коментарі. Запитання щодо, яка кількість засуджених громадян України залишилась на тимчасово окупованій території України? І чи є у вас інформація, де вони зараз перебувають, що з ними відбувається? І які дії вчиняє Міністерство юстиції, щоб повернути цих громадян України до України або принаймні зрозуміти, що з ними відбувається? Це перше запитання.

І друге запитання щодо ситуації в системі ДКВС. Чи не вбачаєте ви як міністр, що станом на сьогодні і в інших установах цієї системи у вас в підпорядкуванні спостерігаються подібні випадки, як і в Бердянській виправній колонії № 77?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Денисе Леонтійовичу, прошу.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую за запитання.

Перше, по цифрам. Якщо можна, можливо, є під руками в керівника департаменту цифри. В мене цього запитання не було і відповідно ніяку статистику на руки не брав, але вона в нас точно є. Частина дійсно ув'язнених, була в нас інформація про те, що вони залишились в установі виконання покарань окупованих, частина була, знову ж таки за непідтвердженою інформацією, евакуйована, вивезена. І установи виконання покарань, які були, отримали нами контроль після деокупації, там ув'язнених не було, зокрема той самий Херсон. Частина з них повернулась.

Але статистику або пан Сергій зараз озвучить або ми її надамо додатково і вам, пане Дмитре, і комітету після засідання, коли підсумуємо останні цифри з приводу тих, хто повернувся чи кого ми могли врешті-решт якимось чином отримати назад в контроль системи.

Була різна доля засуджених, які потрапили під окупацію у відповідних установах відбування покарань. Одна людина за нашою інформацією, знову ж таки одразу хочу сказати, що ця інформація, оскільки мова іде про непідконтрольні території, інформація не є стовідсотково гарантованою, це радше там неофіційна інформація з неофіційних джерел. Одна людина була вбита одразу ж під час захоплення Херсонського СІЗО, один ув'язнений. Є, мова іде про, напевно, кілька десятків ув'язнених засуджених, які перебували в наших установах, але якимось чином потрапили на свободу і змогли виїхати з території Російської Федерації з українськими паспортами на

територію Європейського Союзу. Це була досить дивна історія, ми не розуміли, як це відбувається і чому це відбувається, навіщо це роблять росіяни.

Відповідну інформацію по всіх ув'язнених, які перебували в окупованих установах виконання покарань, ми передали і правоохоронцям, і МВС з тим, щоб правоохоронна система через Інтерпол змогла відслідковувати перетин кордону з Євросоюзом таких осіб з тим, щоб ми могли їх повернути або принаймні проінформувати наших європейських колег, що це ті особи, які б мали перебувати в установах відбування покарань.

Знову ж таки, щодо повернення таких осіб. Прямих в нас комунікацій з Російською Федерацією немає і навіть теоретично бути не може з приводу повернення таких осіб. Власне, комунікувати мало з ким є і навряд чи взагалі, в принципі, можливо. Але ми намагаємось якимось чином відслідковувати долю таких осіб. Як тільки появляться механізми з тим, щоб таких осіб повернути, як це трапилось після окупації в 2014 році Донбасу, коли тоді ми змогли повернути, система змогла повернути ув'язнених жінок, можливо ми. Але, знову ж таки, це було питання переговорного процесу в тристоронній групі перемовин. Але я впевнений, що пан Дмитро це знає не гірше за мене.

Але, пане Сергію, керівник департаменту, якщо можете, додайте по цифрам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Гречанюк, прошу.

ГРЕЧАНЮК С.К. Шановний пане голову, шановні народні депутати, шановний Уповноважений, ви знаєте, що інформація, яка в нас є достовірною, це та інформація, яку ми отримуємо з реєстру засуджених, яка була станом на 24 лютого. За нашою інформацією понад півтори тисячі

засуджених були залишені на територіях, які були окуповані, і частина з них, за нашою інформацією, яка не носить офіційного характеру, більш вона є оперативною, частина з них була банально викрадена і виведена через Автономну Республіку Крим, українську, до Росії або залишена в Автономній Республіці Крим в тих установах, які там функціонують.

Частина з цих засуджених зараз повернулась разом з колаборантами-зрадниками до окупованих українських земель і вони там намагаються розбудовувати якусь в'язничну інфраструктуру, допомагаючи цим тому персоналу, який зрадив присягу. Наша цифра приблизно більше ніж півтори тисячі засуджених.

Частина з них також звільнилась і повертались через різні кордони до установ виконання покарань, повертались до України.

На фоні цього я можу вам сказати, що ми як частина сил спротиву також співпрацюємо з військовими, а також з усіма службами правопорядку, які опікуються цим питанням, ми обмінюємось інформацією через спеціальні сили та засоби, які використовуємо, разом з тим, я їх в публічному просторі не буду озвучувати, для того щоб збирати цю інформацію.

І з приводу того, які нами були вжиті заходи щодо розшуку цих людей, я можу вам сказати таке, що відразу після деокупації територій, а також коли нам стала відома приблизна кількість і ми могли зробити зріз з реєстру засуджених тих людей, які там перебували, ми звернулися до всіх правоохоронних і не тільки органів, які могли б займатися питанням повернення взагалі українців з територій окупованих і територій захоплених до України. Тобто ми повідомили всі органи, які тільки є, надали всю інформацію, яка була в нас, з тією інформацією щодо людей, які перебували на час окупації в місцях позбавлення волі. З нашого боку ми робимо все можливе для того, щоб надавати всю наявну в нас інформацію, а також, окрім цього, ми співпрацюємо з правоохоронними та іншими структурами

щодо комплексної роботи, спрямованої на повернення наших засуджених до України.

Дякую.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую, пане Сергію.

Якщо можна, на друге питання. Я на нього ще не відповідав, з приводу того, чи не відчуваємо ми, що подібні випадки, які були в 77-й установі, зараз "впливають" по системі. Скажу тут свою суб'єктивну точку зору, яка базується на роботі пенітенціарної системи. Це як бур'ян, який вириваєш, а він поступово десь з'являється через рік чи ще через певний час не на цьому місці, в іншому місці.

І питання в тому, що напевно неможливо з цим покінчити раз і назавжди. Це питання, яке зникає з часом, зменшується його болючість і поширеність. І відповідно проблема в тому, щоб своєчасно на це реагувати. Відповідно в нас зараз були випадки вже і після історії з 77-ю установою, коли інформація про неналежне поводження і недотримання прав людини до нас доходила, відповідно принаймні ті випадки, які мені відомі, ми на це реагували, в тому числі не тільки розслідуваннями, але й кадровими рішеннями.

Якщо є якісь ще випадки, про які нам відомо або на які ми не зреагували, тоді мій обов'язок і моя зона відповідальності вжити максимально можливих заходів з тим, щоб таке швидке реагування забезпечити, знову ж таки, в тісній співпраці з правоохоронними органами, які, власне, і можуть відправити відповідних людей до в'язниці. Але зі свого боку рішення по службовим розслідуванням, відстороненням чи кадровим рішенням за наявності відповідних підстав, передбачених Кодексом законів про працю чи Дисциплінарним статутом, ми безумовно будемо імплементувати, ми рішуче на це налаштовані.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Якщо дозволите, ремарку, Андрію Вікторовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

Я не буду довго виступати, перелічувати установи, виправні колонії, де станом на сьогодні ми фіксуємо факти жорстокого поводження з громадянами України, в тому числі катування.

Знаєте, Денисе Леонтійовичу, я в першу чергу звертаюсь зараз до вас, на майданчику профільного комітету я вам повідомляю, що в нас погано побудована робота, на наші запити достатньо довготривало відповідають, інколи дають викривлену інформацію, яку потім ми підтверджуємо з інших джерел, в тому числі з повідомлень інших міністерств.

Якщо у вас буде бажання, я пропоную особисто нам з вами зустрітись, я вам особисто передам ті дані, які дають мені підстави публічно сьогодні казати про те, що факти жорстокого поводження по принципу Бердянської колонії не просто спостерігаються, а вони далі існують і будуються у виправній системі Мін'юсту. Я вам навіть відео покажу, як катують людей у виправних колоніях.

Гірше всього, от ви згадали з приводу політичної волі, коли на засіданні комітету неодноразово (так, тоді я був на іншій посаді), але я вам нагадаю і нагадаю нашим шановним народним депутатам про те, що 77-а колонія з'явилась у нас на порядку денному після катування Героя АТО і після висновку Комісії із запобігання катувань Ради Європи, які напряду зафіксували, що подібної ситуації, яку вони побачили в цій виправній колонії, вони не спостерігали протягом 30 років в усіх країнах, які вони моніторили.

Після цього ми неодноразово піднімали питання і направляли звернення до вас як до Міністра юстиції, щоб були проведені перевірки. Я вам нагадаю, що жодна перевірка не закінчилась тим, щоб відсторонялись посадові особи від виконання своїх обов'язків. Гірше того, от якраз по політичну волю, ви показали, що система буде сама себе захищати. І дійсно ви перевели цього пана Чукіна на посаду в Київ, це не пов'язано було з людьми, з собаками було пов'язано. Але після всього того, що відбувалося, після декількох засідань комітету, коли ви переводите керівника виправної колонії на підвищення в Київ, ви даєте посил: система себе захищає. Тим більше, що постійно ми звертали вашу увагу на два прізвища - на Чукін і Коротич. Коротич був заступником керівника виправної колонії і якраз його ви призначили на посаду керівника колонії.

Я неодноразово звертався, в тому числі публічно, і казав, що національний превентивний механізм, яким зараз я опікуюсь, неможливо побудувати силами однієї інституції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Там в першу чергу, оця превенція не катування, за яку безпосередньо ви відповідаєте і ваш підлеглий Сергій Гречанюк, ви повинні в першу чергу показувати принцип, що як тільки з'являються факти, то ви будете з цим розбиратись.

На жаль, постійно наші перевірки показують, що це системна проблема. Так, десь зараз проводяться перевірки, когось карають. Мені станом на сьогодні не відомо, чи когось ви звільняєте чи не звільняєте, але при всій повазі, Денисе Леонтійовичу, не сприймайте це як особисте, у нас тут немає особистих розмов, у нас є мандат, за який кожний несе відповідальність. Тому або ви як міністр все ж таки дасте посил своєму підлеглому Гречанюку наводити лад в цій системі, щоб перестали там катувати людей. Катували, катують і якщо ви нічого не будете робити, то будуть катувати.

І з одного боку ви кажете про те, що дякуємо правоохоронним органам. Та правоохоронним органам не треба дякувати. Напевно, що в першу чергу недоопрацювання ваших підлеглих приводить до того, що правоохоронні органи постійно відкривають кримінальні провадження. Бо я, наприклад, коли ми проводимо моніторингові візити і встановлюємо такі факти, ми в першу чергу повідомляємо Офіс Генерального прокурора, в першу чергу, і бачимо, що там реально є результат.

До цього ми повідомляли і зразу ваших підлеглих, а результату ж не було. В цьому є проблема. Тому давайте не сприймати це як особисті якісь зазіхання когось на когось, тим більше, що як тільки ми почали займатись 77-ю Бердянською колонією, знаєте, що почали робити ваші підлегли? Почали розповсюджувати інформацію, що нібито колонія там "червона", Лубінця там хтось замовив, тепер ця колонія повинна стати там "чорною", що там все пов'язано з якимись там "зłodіями в законі". А насправді ми вимагали одного, щоб просто перестали катувати людей і вимагати від них за це кошти.

Ви тільки уявіть собі, система, яку побудували, існувала згідно матеріалів досудового слідства з 2016-го по 2022 роки – 6 років, з яких з 2019 року ви займаєте посаду Міністра юстиції і Гречанюк займає посаду відповідного керівника департаменту. Тобто, коли я чув навіть пояснення, що "це ж не при нас було", то я кажу, що 3 роки ця система існувала при вашому вже керівництві.

І якщо про це ніхто не казав би, то можна було б знаходити аргументи, що не побачили, всі ми люди, величезний у вас штат, Мін'юст опікується у нас багатьма питаннями, але коли роками волають, кричать, десь навіть просять особисто міністра втрутитись в цю ситуацію і результатів немає, то питання постає по вашим підлеглим, які, на мій погляд, просто вас підставили, причому робили це роками і продовжують робити.

І той же самий пан Гречанюк, який присутній сьогодні на засіданні комітету, на мій погляд, після того, як це вже відбулось, повинен був перший зробити висновки, хто йому доводив? У вас же не тільки там напрямку підпорядкування, керівник виправної колонії і зразу керівник департаменту, там є ще підлеглі, у вас там регіональні є принципи. Відсторонив би від займаних посад і провів би свої внутрішні перевірки, і боровся б з цією системою.

Я, закінчуючи свою таку ремарку, все ж таки вам кажу, пане міністре, у вас в Мін'юсті, а саме, в департаменті ДКВС, існує система катувань: або людей катують, або щоб їх не катували від них вимагають кошти! Кошти щомісячно! І це продовжує зараз існувати.

Дякую.

Тому дуже прошу вашого особистого втручання, причому терміново. І якщо є бажання, я готовий на особистій зустрічі вам передати всі матеріали, але особисто вам, і показати відео, фотоматеріали, які ми напрацювали. Можливо після цього у вас почнуть відбуватись і кадрові зрушення, реальні кадрові зрушення, і процеси всередині Міністерства юстиції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую, пане Дмитре, Безумовно, якщо не проти, завтра я у вас у гостях. Якщо будете на місці, подивимось на матеріали, покажіть, і ми будемо оперативно і ефективно реагувати на всі виявлені факти, порушення чи неадекватність поведінки системи.

А щодо 77-ї колонії, ще раз кажу, урок засвоєно. Ми розуміємо, що система поводитися, м'яко кажучи, не так, як вона мала себе вести. Я не впевнений, що в 2022 році там продовжувалися ті історії, які там відбувалися з 2016 року. Але я точно спробую сконтактувати з органами досудового

розслідування, щоб з'ясувати конкретно цю хронологію подій і чи дійсно навіть після втручання і комітету, який тоді очолювався вами, і нашого втручання там дійсно продовжувалися ці системні порушення, які відбувалися з 2016 року.

Тому будемо реагувати. Все розкажу, підтверджу. Будемо так само вживати усіх максимальних заходів на те, щоб цю проблему вирішити.

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. В 16:00. І я вам написав на особистий номер. Якщо є можливість, я вас чекаю. Дякую.

МАЛЮСЬКА Д.Л. У вас буду о 16-й.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Івановичу, будь ласка, ваше запитання.

КАСАЙ К.І. Дякую, Дмитро Валерійовичу. Як завжди, ви підняли ті питання, дійсно такі факти і на сьогоднішній день існують. І у мене теж є інформація, готовий її теж надати пану міністру.

Але хотів би запитати. І ще до того, коли перестали відбуватись ці ганебні явища щодо тортур до людей. Вони перестали там відбуватись в 2021 році, це я знаю точно. Тому що це тоді, коли ми вже почали піднімати ці питання комітетом, тоді там реально перестали відбуватись ті речі, і після зміни керівництва – це було теж в 2021 році, коли призначено було керівником Бердянської колонії Щербак Олену.

Я хотів би запитати в Сергія Костянтиновича Гречанюка, а де зараз перебуває пані Щербак? І яка кількість особового складу з виправної колонії 77, а вже нині 145, залишилась на місці і перейшла на сторону ворога?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Гречанюк, якщо є у вас відповідь.

ГРЕЧАНЮК С.К. Дякую.

Я би хотів, по-перше, сказати, що 23 лютого з введенням надзвичайного стану в країні, так само 23 лютого по всій країні і по всій системі був введений надзвичайний стан, режим особливого періоду. 24-го після перших вибухів весь особовий склад був піднятий за відповідним сигналом і прибув до місць несення служби і там перебував до того моменту, в якому, по суті, і донині перебуває в цьому режимі.

Щодо 145-ї установи. Так само, як і всі вони прибули на місце несення служби і перебували там. Підполковник Щербак, вона знаходилася до того моменту, як до установи не зайшли окупаційні війська. Далі їй було надано вказівку для того, щоб вона виходила з-під окупації. Разом з тим, вона написала рапорт на звільнення, передала його. Зараз, за нашою інформацією, вона співпрацює з окупаційною владою. За інформацією з відкритих джерел, які є щодо юридичних осіб, вони пішли за досить схожою з нашою схемою і зареєстрували юридичні особи, і клони, і юридичні особи-установи самі, і там вона також значиться як виконуюча обов'язки керівниці цієї установи.

За нашою інформацією, яка підтверджується з правоохоронних структур, щодо осіб, які займаються колабораційною діяльністю, вже офіційно те, що є в наших внутрішніх розслідуваннях, це 30... *(не чути)* персоналу цієї установи зараз співпрацюють з окупаційною владою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Івановичу, будь ласка, ставте запитання.

КАСАЙ К.І. Яка кількість, бо я не почув, 30?

ГРЕЧАНЮК С.К. 38.

КАСАЙ К.І. 38.

Дякую за правдиву відповідь. Дійсно, в мене була інформація, що вона навіть десь на сайті мін'юстю, але тільки не нашої держави висить.

В принципі, у мене все, питань більше немає.

І прошу ще раз Сергія Костянтиновича звернути увагу на другий блок питань, що стосується умовно-дострокового звільнення, які вам надані. Там є, в цьому підпункті, 8 питань. Зверніть, будь ласка, на це увагу, це чисто ваше питання. І, будь ласка, надайте тоді, можливо, особисту відповідь – це я прошу вас.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Івановичу.

У мене є конкретне запитання в порядку здійснення контрольної функції до міністра. Полягає воно в наступному. Які конкретні дії були здійснені керівництвом Міністерства юстиції щодо установ виконання покарань, їх керівництва, персонального складу та засуджених, які там утримувалися в перші дні широкомасштабного збройного вторгнення Російської Федерації?

Тобто, власне, цікавить, чи проводилась евакуація персоналу, чи проводилась евакуація засуджених на початку військових дій? Які при цьому давалися вказівки керівництву установ? Чи здійснювався вивіз документації? Адже з 2014 року ми вже мали ситуацію, коли деякі установи опинились на тимчасово окупованій території, і мені здається, що керівництво міністерства повинно було мати чіткий алгоритм дій, як діяти швидко і ефективно.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую за запитання.

Щодо вивезення документації. Відразу, як я став міністром, ми сфокусувалися на запровадженні електронного реєстру засуджених, де були підвантажені всі дані по засуджених. Відповідно система з точки зору

документації, інформації по засуджених, матеріалах їхніх особових справ не втратила таку інформацію, вона вся збережена. Відповідно в нас проблематики з вивезенням документації навіть тоді, коли було миттєве захоплення територій, не відбулося.

Що стосується механізмів евакуації, вони передбачені, вони врегульовані постановою Кабінету Міністрів України і передбачали простий механізм, коли рішення про евакуацію за інформацією Збройних Сил приймає відповідна військова адміністрація в цьому випадку або місцева державна адміністрація, якщо військова адміністрація не створена, і відповідно за їхньою вказівкою ми у взаємодії з Національною гвардією вивозимо ув'язнених з установ виконання покарань.

Евакуація відбувалась. Зараз чимало установ виконання покарань, які знаходяться біля території ведення активних бойових дій, евакуйовано в інші установи виконання покарань. Знову ж таки, статистику по кількості евакуйованих і кількості установ виконання покарань евакуйованих з назвами ми комітету надамо.

Так само щиро вдячний колегам депутатам, які підтримали на минулому засіданні Верховної Ради, проголосували за закон, який дозволить нам полегшити механізм евакуації. Справа в тому, що забезпечити наявність вільних місць і ефективно розмістити ув'язнених із установ виконання покарань по іншим установам виконання покарань просто банально немає інфраструктури, немає місць. І відповідно запровадження мультирежимних елементів в установах виконання покарань це те, що дозволить нам ефективніше реалізовувати евакуацію засуджених і ув'язнених в майбутньому. Відповідно статистику вам, безумовно, надамо.

А єдине, що я згадував на початку свого виступу і на що зреагував пан Костянтин Касай, це необхідність врегулювання ситуації, коли нормальна евакуація установ виконання покарань є неможливою з огляду на вкрай швидку окупацію відповідної території, коли банально вивезення людей,

вивезення ув'язнених і осуджених здійснити в належному порядку немає можливості. Це питання потребує також врегулювання.

Дуже сподіваюсь, що воно нам було актуальним в лютому 2022 року і більше нам не знадобиться, але враховуючи, з яким агресивним сусідом Україна і ми живемо, ми хотіли б все-таки напрацювати механізм вирішення проблеми спільно з народними депутатами, спільно з експертами. Тому що будь-яке рішення цього питання: чи то відпустити всіх в'язнів на волю і залишити ключі лежати на вході і залишити установи виконання покарань, чи то зобов'язати працівників залишитись і наводити якісь певні комунікації з країною-агресором з тим, щоб передати контроль над в'язницею, з тим, щоб люди, які там знаходяться, не померли, це питання складного політичного вибору, який нам усім треба якимось чином вирішити.

Я запитував своїх закордонних колег з розвиненим законодавством, в тому числі пенітенціарним, і відповіді не знайшов. Ніхто з них із подібними ситуаціями не стикався, відповідного вирішення проблеми як вчинити правильно в такій ситуації, відповіді немає. Тому треба напрацьовувати власні зміни. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

На жаль, здається все ж таки, що в критичній ситуації система спрацювала не досить ефективно.

Костянтин Івановичу, у вас є запитання також?

КАСАЙ К.І. Так. В мене останнє вже, колеги, на сьогодні запитання до Сергія Костянтиновича. Сергію Костянтиновичу, чи можете ви зараз сказати прізвище, хто вам в 2021 році з системи рекомендував пані Олену Щербак на призначення на колонію 77?

ГРЕЧАНЮК С.К. Я вивчав питання з приводу того, яка людина могла би замінити полковника Чукіна, з тим, щоб можна було взагалі підійти до роботи цієї установи з зовсім іншого боку. Я це пояснював, в принципі, і вам свого часу. І дійшов висновку, що тільки нестандартні рішення в даній ситуації могли змінити там ситуацію. І тому, вивчаючи регіональні особливості, які знаходяться поряд і які там люди працюють, і до кого можна було б звернутися з тим, щоб людина могла адекватно робити кроки щодо перебудови, і не запрошуючи людину з самої цієї установи, ми звернули увагу на поряд існуючу Мелітопольську установу виконання покарань 144, саме там і працювала до цього Щербак. В такому випадку якраз була проведена з нею співбесіда. Ми подивилися, що вона досить сильна жінка і здатна робити серйозні кроки. Таким чином була обрана ця кандидатура.

КАСАЙ К.І. Сергію Костянтиновичу, ви мене, мабуть, не почули. Кажу, конкретне прізвище, хто рекомендував? Або це рішення було ваше? Я розумію, що рішення приймали ви, я це пам'ятаю дуже добре.

ГРЕЧАНЮК С.К. Це було моє рішення, так.

КАСАЙ К.І. Але хто її рекомендував із системи? Чи це була ваша позиція?

ГРЕЧАНЮК С.К. Від системи її рекомендувала керівниця 144-ї установи мелітопольської. Далі ідея була моя, розмову і співбесіду проводив я та її ділові якості також оцінював я.

КАСАЙ К.І. Дякую. Більше питань немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, дякую всім за активну участь.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане головуючий, дозвольте питання, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. У мене питання до Сергія Костянтиновича. Чи проводили ви службові перевірки інших посадових осіб, керівників виправних колоній щодо такої колабораційної діяльності, особливо в областях, які межують з лінією фронту?

І я продовжу питання мого колеги Костянтина щодо того, хто вам порадив цю пані Щербак? Є таке ще зараз правило, наприклад, в податковій інспекції, адміністрації, що якщо підлеглий десь порушив закон, то його керівник звільняється автоматично. Теж дуже цікаво, хто вам порадив?

І друге, чи звільнили, чи змінили ви цього керівника, хто вам порадив цю пані? Ну, а якщо це ви зробили, чи думаєте ви подати у відставку?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

ГРЕЧАНЮК С.К. Дякую вам за запитання.

З приводу службових перевірок, які були, або службових розслідувань, які проводились в системі по факту колабораціонізму, то, звичайно, що в усіх випадках: і в питаннях окупації, деокупації, де це вже відбулося – службові перевірки, службові розслідування проводилися. Переважно за такими службовими розслідуваннями приймалися рішення про звільнення тих осіб, щодо яких є підтвержені факти, що вони на час перебування установи виконання покарань в окупації виходили на службу, співпрацювали з іншими

особами, а в подальшому просто відмовилися відходити, якщо ми говоримо про Херсонський регіон.

Або якщо людина до цих пір перебуває на території, яка є окупованою, то по таких особах службові розслідування зараз не проводяться, ми чекаємо деокупації з тим, щоб можна було в установленому порядку проводити цю роботу.

Якщо говорити з приводу наближених до фронту територій, то ми співпрацюємо з усіма правоохоронними органами, які отримують або мають якусь інформацію щодо протиправної діяльності певної посадової особи, так само, якщо у нас з'являється така інформація, ми її передаємо до відповідних компетентних осіб.

З приводу ... *(не чути)* які є у фіскальній службі або в діловому обігу, я можу вам сказати, що якщо Міністр юстиції прийме рішення щодо необхідності моєї відставки, я таке рішення підтримаю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Якщо можна, я кілька ще коментарів додам. Справа в тому, що зараз у нас дуже тісна співпраця зі Службою безпеки, вони дуже активно включилися як на початку повномасштабного вторгнення за різноманітними механізмами, якими вони володіють, і це стало дуже великою допомогою в тому, щоб проконтролювати, зберегти контроль над системою, в тому числі над установами, які знаходились або під ризиком окупації, або під окупацією. Зараз ця співпраця лише збільшується, тому, власне, тут можемо констатувати дуже гарну роботу Служби безпеки і нашу взаємодію з ними. Можемо просто подякувати.

А щодо працівників і порівняння з податковою службою. Я підтримую те, що потрібні суворі рішення з приводу чи наслідки з приводу осіб, які

зрадили чи ймовірно зрадили, точніше, і почали співпрацювати з ворогом. Але хотів би звернути увагу на принципову відмінність ДКВС від правоохоронних органів, від прокуратури чи від податкової служби.

Ми зараз і завжди були не те, що система, яка, ми сидимо і кажемо: отак, тут у нас є вакансія, ось цей ні, цей ні, ти не підходиш, а от ти спробуй, а от ти приходь. Зарплати меганизькі, вони навіть близько не є не те, що з правоохоронним блоком, а вони навіть близько не є, які були до війни звичайними в армії і в Збройних Силах на будь-якій території до того, як почалось повномасштабне вторгнення. Відповідно ті зарплати не дозволяли нам ніколи здійснювати належний кадровий добір чи бути перебірливими з тим, що існує ризик, що ти там не зовсім патріот, тому ми тебе на роботу не візьмемо, а ми візьмемо когось іншого.

Дефіцит кадрів був завжди, відповідно і соціальне забезпечення, і умови роботи, то це не кадри бігали за нами, щоб у нас влаштуватись, ми бігали за кадрами. Це принципово не дозволяє нам проводити цю кадрову політику, яку можуть собі дозволити правоохоронна система чи система прокуратури, чи податкова служба, де черга з бажаючих потрапити і зайняти певну посаду, в суди... У нас на це є конкурс на топкерівників, де більш-менш адекватна заробітна плата.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГОРБЕНКО Р.О. Пане головуючий, дозвольте прокоментувати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прокоментуйте, Руслане.

ГОРБЕНКО Р.О. Я вибачаюсь, пане міністр, в мене таке враження, ви в якійсь там бульбашці живете.

Ми з вами відвідували в Полтаві якраз колонію, де діяльність поставлена на комерційну колію і кожен другий ув'язнений, він працює і приносить, по-перше, користь, по-перше, дохід цій колонії. Тому я не зрозумію. Це в ваших повноваженнях зробити реформу і прибуток від такої діяльності розподіляти між працівниками цієї колонії, щоб більше там питання щодо невеликих зарплат чи щось іншого там.

Це, вибачте, ми вже, який там, п'ятий рік вже при владі, але я таке не хочу чути. Якщо ви не хочете нічого робити, будь ласка, теж можете зробити як вааш підлеглий і подати у відставку, якщо ви це не хочете. А якщо ви хочете, то робіть. І не розповідайте, будь ласка, щодо якоїсь зарплатні. Робіть реформу, пропонуйте, спілкуйтеся з депутатами.

А так ми будемо і далі розповідати, жити в якійсь там бульбашці і казати: "Так, у мене в кабінеті все гаразд, там десь когось катують". "А чому катують?" "Та тому що... (сленг. ред.) 6 тисяч гривень отримує той правоохоронець". Це питання, дивіться, я привів приклад щодо податківців. Там теж все дуже "хреново", я вибачаюсь за сленг, але щось робиться, якась реформа робиться, чого не робиться в митниці.

Теж ми спілкуємося і з Гетманцевим, я завжди йому кажу: "Якщо ти хочеш навести лад в митниці, зроби її, по-перше, електронною, а по-друге, реформу і постав нормальну заробітну платню. Це повноваження ваші як міністра і в тому числі ваших підлеглих. Хай пишуть, хай роблять, хай заробляють.

Ви самі знаєте, що цих ув'язнених долучають до праці, так як зараз дефіцит робітників деяких професій, тому що ми знаємо, що мільйон чоловіків зараз на фронті, а їх зараз у в'язницях опитують, анкетують, хто і що може робити, їх залучають до роботи. Так, хай не на дуже там гарну і привабливу, і модну роботу, але ж все одно зарплатню отримують і гроші платяться в колонію. Це є фінансовий потік, який ви можете використовувати. Якщо б ви казали, що його у вас немає, то інша справа.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будете реагувати, Денисе Леонтійовичу? Будь ласка.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Так. Дякую. Зреагую.

Дійсно є і пропозиції для того, щоб це змінити. З одного боку ми просимо депутатів розкрити нам можливість витратити кошти спеціального фонду на придбання виробничого обладнання, що дозволить дійсно почати в установах виконання покарань, вірніше, держпідприємствам та майстерням при установах виконання покарань заробляти більше грошей, тому що зараз це виживання... Для того щоб робити бізнес, потрібні основні засоби, це перше.

Друге. Так само я прошу депутатів підтримати законопроект, який зараз так само вже розроблений і буде презентований, який дозволить здійснювати доплати працівникам установ виконання покарань за рахунок спецфонду, який наповнюватиметься від прибутків від здійснення господарської діяльності установами виконання покарань, що дозволить збільшити зарплати. Тому що дійсно за 8 тисяч гривень нормальна людина, талановита, з головою на плечах і з нормальною, адекватною нервовою системою навряд чи захоче працювати і жити з ув'язненими, по суті, в установах виконання покарань.

Це пріоритет і цей пріоритет мав бути реалізований в 2022 році, однак у зв'язку з військовою агресією це стало другою за актуальністю проблематикою. Перша проблематика була – це якось відповісти на ризики, пов'язані з війною. Відповідно так само проситиму депутатів підтримати цей законопроект. Це крок я не сказав би, що правильний, але це крок єдино можливий з тим, щоб вирівняти проблематику заробітної плати.

Чому він не є ідеальним? Просто тому, що якщо поставити офіційний дохід, офіційну зарплату керівника установ виконання покарань чи інших працівників установ виконання покарань від доходів, пов'язаних з тим, як працюють їх підлеглі, як заробляють гроші, відповідно ваш комітет так само на якомусь етапі може зреагувати, що це дуже схоже на примус до праці і катування, тому що так само з'являться інші типи ризиків, коли їх почнуть примушувати працювати надмірно чи у понад встановлені норми, що іноді вже трапляється.

Відповідно тут треба бути дуже обережними. Але загалом думку і посил пана Руслана я підтримую. І, повірте, всім серцем бажаю і не тільки, з цим пов'язано безліч наших і нормотворчих ініціатив, з тим, щоб система могла сама себе більше забезпечувати і заробляти гроші самостійно. Резерви є.

Просто, скажімо так, робити бізнес в Україні і простим бізнесменам складно, а в системі виконання покарань ще складніше. Але перспективи, я погоджуюсь, дійсно є з огляду на воєнний стан і відсутність робочої сили. Є наявна робоча сили, хоча і некваліфікованої, в установах виконання покарань. Тут ми будемо переймати досвід наших східноєвропейських колег з Польщі й Угорщини. І ми над цим реально працюємо.

Дякую за запитання.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую, пане міністре. Дійсно, ви з вуст зірвали, ми йдемо в Євросоюз і дуже багато законів імплементуємо щодо європейського законодавства. Ну дуже хочеться, щоб якраз і ваша парафія щодо місць тимчасового позбавлення свободи, вони теж йшли європейським шляхом.

Щодо ваших прохань по підтримці ваших пропозицій, з великим задоволенням все підтримаємо.

І ще прохання, робіть рішуче реформи, будь ласка. Ну якщо ваші підлеглі вже там три роки катують, не треба їх переводити в інші колонії. По-

перше, це ви принижуйте нас як депутатів, тому що ми туди їздили, ви туди не їздили в 77-у, а ми їздили комітетом і там проводили комітет, тому мені було дуже прикро. Ви можете вважати, що там образили особисто мене, тому вибачте, що я так з вами спілкуюсь, але робіть ви теж такі правильні речі, щоб ми з вами робили одну гарну справу і йшли до європейських реформ.

Дякуємо. Всі вас підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Івановичу, давайте...

КАСАЙ К.І. Так, закінчувати будемо. Ремарку невелику скажу. Пане міністр, мабуть, треба було почати з того, згадати за цей законопроект і, мабуть, це питання воно б уже не підіймалося. Але дійсно будемо підтримувати, навіть будемо колег агітувати в залі, щоб підтримали теж цю законодавчу ініціативу.

Сергію Костянтинівичу, я не дарма задав вам питання щодо пані Олени Щербак. Я б на вашому місці, я вам простіше скажу, публічно і, в принципі, це нормально, ми завжди це робимо прозоро. Я б на вашому місці будучи, реально звернув увагу на керівника ДКВС. Це південно-східне у вас управління, правильно?

ГРЕЧАНЮК С.К. Так.

КАСАЙ К.І. На керівника міжрегіонального управління і першого заступника.

ГРЕЧАНЮК С.К. Я вас зрозумів.

КАСАЙ К.І. От зв'яжіть у кучу всі ці питання, які я вам задав, і я думаю, що ви дещо нове там побачите для себе.

Все, дякую, колеги. Більше не буду задавати ніяких питань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги, за активну участь. Сподіваюсь, що Міністерство юстиції нас почуло. Будемо переходити до прийняття рішення.

З урахуванням отриманої комітетом інформації ставлю на голосування наступну пропозицію. Перше, інформацію Міністерства юстиції України щодо забезпечення у період дії воєнного стану прав і свобод осіб, які перебувають в установах виконання покарань, взяти до відома. Друге, рекомендувати Міністерству юстиції України вжити дієвих заходів щодо покращення стану забезпечення прав і свобод осіб, які перебувають в установах виконання покарань, в тому числі щодо недопущення випадків їх катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження та покарань. Активізувати роботу щодо нарощення фонду захисних споруд цивільного захисту в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Юрію Анатолійовичу.

Пан Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

Кузнецов Олексій Олександрович.

Ткаченко Максим Миколайович.

Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яковлева Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

КУЗНЄЦОВ О.О. Кузнецов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тобто 6 осіб – за. Беремо до відома. Рішення прийнято.

Дякую, Денисе Леонтійовичу і Дмитре Валерійовичу, за участь в нашому комітеті. Сподіваємось на більш частіші зустрічі з вами і на подальшу співпрацю. Дякую дуже.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую вам. Запрошуйте, буду приходити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Переходимо до розділу "Різне". Чи є в когось інформація, якою б хотіли поділитись з народними депутатами членами комітету?

Шановні народні депутати, на цьому порядок денний вичерпано. Всім дякую. Засідання оголошую закритим.

ЧИЙГОЗ А.З. Вибачте, дам коротку таку інформацію. Ми зустрілись із міністром зовнішніх справ, з новим, але дуже нам знайомим, Хакан Фіданом, і там підняли розмову про політичних ув'язнених і ще раз, скажемо, акцентували на цьому увагу. Думаю, що Туреччина буде більш наполегливою в цьому питанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Ахтеме Зейтуллаєвичу, за вашу роботу.
Дякую.

Засідання оголошую закритим.